

Kruisbek (Loxia)

De kruisbek heeft als verspreidingsgebied Europa, Azië en Noord-Amerika. Ook de tropen werden gekoloniseerd, zoals de dennenbossen in Indo-China (Vietnam), de Filippijnen en Midden-Amerika (Nicaragua en Honduras). Doordat kruisbekken alleen daar broeden waar naaldbossen zijn, zijn er op veel plaatsen geïsoleerde populaties zoals bijvoorbeeld in Spanje en Algerije. Volksnamen voor de kruisbek zijn: Christusvogel, kruisvogel en minipapegaai. Bij het uitkomen uit het ei heeft een Kruisbek nog een "normale" snavelvorm. De snavelhelften kruisen elkaar pas tijdens het opgroeien, op een leeftijd van 3 tot 4 weken en het kruisen kan zal wel links als rechts zijn

De grote kruisbek, (Loxia pityopsittarus)

De grote kruisbek heeft als verspreidingsgebied Noord-Europa en is een zeldzame "zwerfvogel" in zuidelijke landen. Bij het uitkomen uit het ei heeft een grote kruisbek nog een "normale" snavelvorm. De snavelhelften kruisen elkaar pas tijdens het opgroeien, op een leeftijd van 3 tot 4 weken en het kruisen kan zal wel links als rechts zijn.

Witband kruisbek (Loxia leucoptera)

De witband kruisbek heeft als verspreidingsgebied: broedvogel vanaf noordoostelijk Siberië, naar het westen tot Arkhangel en Noord Scandinavië. Is een zeldzame wintergast in Nederland.

De Schotse kruisbek, (Loxia scotica)

De Schotse kruisbek kan gezien worden als een zelfstandige soort en niet als een overgangsvorm tussen de kruisbek en de grote kruisbek. In het veld is de soort nauwelijks te onderscheiden van de gewone kruisbek alleen kop en snavel vorm wijken af.

Ondersoorten

Gewone kruisbek:

- L. c. curvirostra Noord Europa en Azië en de ondersoorten:

- L. c. altaiensis Vanaf noordgrens

Europa tot aan oostkust Siberië.

- L. c. balearica Balearen.

- L. c. bendirei Canada en westelijk en zuidelijk Amerika.

- L. c. benti Californië.

- L. c. grinnellii Zuidelijk en westelijk Amerika.

- L. c. guillemardi Cyprus.

- L. c. himalayensis Birma, China en de Himalaya.

- L. c. corisicana Corsica.

- L. c. japonica Azië.

- L. c. luzoniensis Luzon.

- L. c. meridionalis Anam.

- L. c. matiae Krim.

- L. c. mesamericana Centraal Amerika.

- L. c. minor California.

- *L. c. poliogyna* Noorden van Afrika.
- *L. c. pusilla* Noordelijk en oostelijk Amerika.
- *L. c. strichlandi* Centraal Amerika.

Grote kruisbek:

- *L. p. pityopsittacus* Noordelijke streken van Europa en Rusland.

Witbandkruisbek:

- *L. l. leucoptera* Noord-Amerikaans halfvond tot Newfoundland met de ondersoorten:

- *L. l. bifasciata* Noord-Zweden, Finland tot Oost Siberië.

- *L. l. megaplaga* Dominicaanse Republiek en Haïti.

Schotse kruisbek:

- *L. s. scotica* Schotse hooglanden in de omgeving van Deeside, Moray en de Great Glen.

Erfelijkheid en veerstructuur

In de bevedering van alle soorten kruisbekken is naast het eumelanine en het phaeomelanine ook rood- en geel carotenoïde te vinden. Verder bezit de poppen ook een blauwstructuur in de bevedering. Van de kruisbek en kruisbek zijn tot op heden geen mutaties bekend. Van de witband kruisbek is een pastel en topaas mutant opgetreden. De gegevens hierover zijn op dit moment onvoldoende om tot uitvoerige beschrijving over te gaan.

Fysieke standaard:

Formaat:

Kruisbek is \pm 15-17 cm. lang, Grote Kruisbek is \pm 16- 18 cm. lang, Schotse Kruisbek is 16- 17 cm lang en Witband Kruisbek is \pm 14,5 -16 cm. lang. Bij alle soorten is dit gemeten tussen de punt van de snavel en het uiteinde van de staart.

Model:

Kruisbek is een robuuste geblokte vogel, met een korte gevorkte staart. Van opzij gezien moet de borst- / buiklijn vanaf de keel tot aan de onderstaartdekveren van voldoende volume zijn en regelmatig verlopen. Van voren gezien dient de borst vol en goed rond te zijn, maar niet vet. Het achterlijf mag niet de indruk wekken dat dit is uitgezakt. De rug is vanaf de nek tot en met de staart iets gebogen met een lichte nekinval. De ronde kop moet een regelmatige gebogen lijn vormen, met het oog centraal ten opzichte van de schedel.

Grote Kruisbek is in het geheel nog forser dan de "gewone" kruisbek, vooral de kop is forser en de snavel is hoger en breder. Verder komt de grote kruisbek qua model overeen met de kruisbek.

Witband Kruisbek is een robuuste geblokte vogel met korte gevorkte staart. Verder komt ook de witband kruisbek qua model overeen met de kruisbek.

Schotse Kruisbek is een robuuste vogel met een afgeplatte schedel die ongeveer 0,5 cm boven de zware snavel uitsteekt en een dikke nek. Verder komt de Schotse kruisbek overeen met de gewone kruisbek.

Houding:

Alle kruisbeksoorten dienen rustig en fier op stok te zitten. De stand van het lichaam ten opzichte van het horizontaal is ongeveer 45°, rechttop en het lichaam dient los van de stok te blijven. De vleugels dienen strak langs de romp gedragen te worden, waarbij de vleugelpunten sluiten op de stuit. De kop wordt iets opgericht gedragen.

Conditie:

Een goede lichamelijke conditie is een eerste vereiste.

Poten:

De poten moeten recht en stevig zijn, zonder verruwingen of vergroeiingen. De tenen, waarvan drie naar voren en één naar achteren, dienen op een natuurlijke wijze stevig om de stok te klemmen. Elke teen is voorzien van een iets gekromde nagel.

Ringmaat voor de kruisbek is 3,5 mm.

Ringmaat voor de grote kruisbek is 4,0 mm.

Ringmaat voor de witband kruisbek is 3,5 mm..

Ringmaat voor de Schotse kruisbek is 3,5 mm.

Snavel:

De snavelvorm van kruisbek en witband kruisbek is volledig gekruist. De bovensnavel is iets langer. De ondersnavel kan zowel links als rechts ten opzichte van de bovensnavel kruisen. Onder- en bovensnavel dienen goed op elkaar te sluiten en moeten onbeschadigd zijn.

De snavelvorm van de grote kruisbek is ten opzichte van de "gewone" kruisbek breder en ronder van vorm en heeft een hoogte van ± 15 à 18 mm.

Bevedering:

Het onbeschadigde verenkleed dient strak en aaneengesloten gedragen te worden door alle kruisbeksoorten. De staart heeft een duidelijk gevorkt model.

Tekeningpatroon:

De tekeningonderdelen van de kruisbeksoorten zijn:

- De snavelbevedering.
- Oogstreep.
- Een halve rand onder het oog.
- Fijne streepjes op mantel, rugdek en flank.
- Gehamerde tekening op de borst tot het onderlijf.
- De buitenvlag, binnenvlag en zoom van de pennen.
- Gezoomde middelste en kleine vleugeldekveren.
- Omzoming op de buitenvlaggen van de staartpennen.
- Pijlvormige tekening op de onderstaartveren

Keurtechnische aanwijzingen: Kruisbek man en pop:

Kruisbek Jonge kruisbekken welke nog niet op kleur zijn, zijn lichtbruin van kleur en bezitten over de gehele bevedering lengtestreepjes.

Man: Vaak zien we dat de mannen kleurverlies lijden. Dit moet met enige soepelheid beoordeeld worden. De diepst gekleurde geniet echter wel de

voorkeur. Egaliteit is een eerste vereiste. Wanneer de kop en/of borst vlekkelig is, wordt dit bestraft bij kleur.

Pop: Bij de pop moeten we er speciaal op letten dat het vleugeldek en mantel niet overheersend bruin worden. Dit is een kleurfout. Ook mag de borstkleur niet erg flets en vlekkelig van kleur worden.

Beiden: Moeten vol van model zijn. Regelmatig zien we erg smalle vogels. Er dient ook op gelet te worden, dat de onderstaarttekening niet is onderbroken en de flanktekening aanwezig is. Afgebroken snavelpunten worden met minimaal één punt bestraft bij de rubriek snavel. Dit naar gelang de ernst van de

fout.

Grote Kruisbek Jonge grote kruisbekken welke nog niet op kleur zijn, zijn lichtbruin van kleur en bezitten over de gehele bevedering lengtestreepjes.

Man: Bij de man moet men er speciaal op letten dat de borst- en kopkleur niet vlekkerig is. Ook mag de mantel niet overheersend grijs bewaasd zijn.

Pop: Bij de pop moet er op gelet worden dat de bruine waas op de mantel niet gaat overheersen. Ook de borst- en kopkleur dienen egaal te zijn.

Beiden: Ondanks dat de tekening zwakker is dan bij de "gewone" kruisbek, moet hij nog wel scherp van vorm zijn. Verder gelijk aan de kruisbek.

Schotse kruisbek Bij de Schotse kruisbek is de snavel duidelijk groter, forser en hoger van opbouw dan die van de gewone kruisbek.

Jonge Schotse Kruisbekken welke nog niet op kleur zijn, zijn lichtbruin van kleur en bezitten over de gehele bevedering lengtestreepjes.

Man: Bij de man moet men er speciaal op letten dat de borst en kopkleur niet vlekkerig is. Ook mag de mantel niet overheersend grijs bewaasd zijn.

Pop: Bij de pop moet er op gelet worden dat de bruine waas op de mantel niet gaat overheersen. Ook de borst en kopkleur dienen egaal te zijn.

Beiden: Ondanks dat de tekening zwakker is dan bij de "gewone" kruisbek, moet hij nog wel scherp van vorm zijn. Verder gelijk aan de kruisbek.

Witband Kruisbek Bij de witband kruisbek moet er speciaal op gelet worden, dat de witte vleugelbanden vrij zijn van bruine of rode aanslag.

De rode aanslag in de witte vleugelbanden is een kleurfout.

Bij jonge witband kruisbekken zijn de toppen van de vleugeldeken veren beigebruin bij 2e jaar vogels zijn de toppen wit.

Verder gelijk aan "gewone" en grote kruisbek.

Van de witband kruisbek zijn enkele mutaties, pastel- en een topaasmutant, bekend.

Daar er nog maar heel weinig van deze mutanten zijn nemen we ze nog niet op in de standaard.